ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 15.07.1991 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

283

ZÁKON
České národní rady
ze dne 21. června 1991
o Policii České republiky

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

§ 1
Úvodní ustanovení

(1) Zřizuje se ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky s názvem Policie České republiky (dále jen „policie“).

(2) Policie je ozbrojeným bezpečnostním sborem, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti v rozsahu vymezeném ústavními zákony, zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy.

(3) Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými bezpečnostními sbory České a Slovenské Federativní Republiky a Slovenské republiky a může spolupracovat s bezpečnostními sbory jiných států a s mezinárodními policejními institucemi.

(4) Příslušníci policie (dále jen „policisté“) plní úkoly uvedené v odstavci 2 na území České republiky.

HLAVA PRVNÍ
ÚKOLY, ORGANIZACE A ŘÍZENÍ POLICIE

§ 2
Úkoly policie

(1) Policie plní tyto úkoly:

a) chrání bezpečnost osob a majetku;

b) zajišťuje ochranu ústavních činitelů České republiky;

c) odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele;

d) koná vyšetřování a vyhledávání o trestných činech;

e) spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení;

f) dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení;

g) odhaluje přestupky, a pokud stanoví zvláštní zákon,[1]) přestupky objasňuje;

h) projednává přestupky, pokud stanoví zvláštní zákon;[2])

i) vede evidence a statistiky potřebné k plnění svých úkolů;

j) vyhlašuje pátrání na území České republiky;

k) získává, soustřeďuje a vyhodnocuje informace sloužící ochraně ekonomických zájmů České republiky.

(2) Policie plní též úkoly státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.[3])

(3) Policie plní rovněž úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jí ukládají příslušné orgány obcí za podmínek stanovených zvláštními předpisy.[4])

§ 3
Organizace a řízení policie

(1) Policie je podřízena ministerstvu vnitra České republiky (dále jen „ministerstvo“).

(2) V policii působí služba kriminální policie, služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba ochrany ústavních činitelů, služba ochrany ekonomických zájmů a správní služba.

(3) Policie se organizačně člení na útvary s územní působností; policejní útvary zřizuje ministerstvo.

(4) Činnost policie, mimo útvary vyšetřování, řídí policejní ředitelství.

(5) V čele policejného ředitelství stojí policejní ředitel.

(6) Policejního ředitele jmenuje vláda České republiky na návrh ministra vnitra České republiky (dále jen „ministr“).

(7) Policejní ředitel odpovídá za činnost policie ministrovi.

HLAVA DRUHÁ
VYŠETŘOVATELÉ POLICIE A ÚTVARY VYŠETŘOVÁNÍ

§ 4

(1) Vyšetřovatele policie (dále jen „vyšetřovatelé“) jmenuje ministr; podmínky jmenování stanoví zvláštní zákon.[5])

(2) Vyšetřovatelé jsou ve věcech, které vyšetřují, vázáni pouze ústavou, zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy, a v rozsahu stanoveném trestním řádem, též pokyny prokurátora. V ostatních věcech týkajících se výkonu služby v policii jsou vyšetřovatelé podřízeni vedoucím útvarů vyšetřování.

(3) Vyšetřovatelé jsou ve věcech, které vyšetřují, oprávněni požadovat od služeb policie, v souladu se zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy, provedení úkonů nezbytných pro vyšetřování, které s ohledem na jejich povahu nemohou zabezpečit sami. Služby policie jsou povinny těmto požadavkům vyhovět; stejně tak jsou povinny vyhovět obdobným požadavkům vyšetřovatelů a útvarů vyšetřování ozbrojených bezpečnostních sborů České a Slovenské Federativní Republiky a Slovenské republiky.

§ 5

(1) Útvary vyšetřování zřizuje a řídí ministerstvo. Územní působnost těchto útvarů se zpravidla shoduje s územní působností příslušných orgánů prokuratury a soudů.

(2) Ministr povolává vyšetřovatele k plnění úkolů v útvarech vyšetřování.

HLAVA TŘETÍ
POVINNOSTI, OPRÁVNĚNÍ A PROSTŘEDKY POLICISTY

ODDÍL PRVNÍ
POVINNOSTI POLICISTY

§ 6

(1) Při provádění služebních zákroků a služebních úkonů je policista povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo služebním úkonem.

(2) Policista je povinen při provádění služebního zákroku a služebního úkonu spojeného se zásahem do práv nebo svobod osob poučit je o jejich právech, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolují; v opačném případě je poučí dodatečně.

§ 7

(1) Policista ve službě je povinen v mezích tohoto zákona provést služební zákrok, služební úkon, popřípadě učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku nebo služebního úkonu, zejména vyrozumět nejbližší policejní útvar, je-li páchán trestný čin nebo přestupek anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání.

(2) Policista i v době mimo službu je povinen v mezích tohoto zákona provést služební zákrok, popřípadě učinit jiné opatření k provedení služebního zákroku, zejména vyrozumět nejbližší policejní útvar, je-li páchán trestný čin nebo přestupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

§ 8

Policista není povinen provést služební zákrok, jestliže

a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání;

b) k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a jestliže povaha služebního zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje;

c) tomu brání důležitý zájem služby.

§ 9

(1) Policista je při provádění služebního zákroku povinen, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku dovolují, použít odpovídající výzvy.

(2) Pokud to povaha služebního zákroku dovoluje, použije policista před výzvou slov „Jménem zákona!“.

(3) Každý je povinen uposlechnout výzvy zakročujícího policisty.

§ 10

(1) Policista je povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k policii, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolují.

(2) Příslušnost k policii prokazuje policista služebním stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem, odznakem služby kriminální policie nebo ústním prohlášením „policie“.

(3) Ústním prohlášením „policie“ prokazuje policista svou příslušnost k policii pouze ve výjimečných případech, kdy okolnosti služebního zákroku neumožňují tuto příslušnost prokázat služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie. Služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie se policista prokáže ihned, jakmile to okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolí.

§ 11

Ministerstvo stanoví obecně závazným právním předpisem podrobnosti

a) kdy policista není povinen provést služební zákrok, brání-li tomu důležitý zájem služby;

b) o prokazování příslušnosti k policii.

ODDÍL DRUHÝ
OPRÁVNĚNÍ POLICISTY

§ 12
Oprávnění požadovat vysvětlení

(1) Policista je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jejich pachatele, jakož i pro vypátrání hledaných nebo pohřešovaných osob a věcí, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k sepsání protokolu o podání vysvětlení.

(2) Osoba je povinna výzvě podle odstavce 1 vyhovět.

(3) Vysvětlení může odepřít pouze osoba, která by jím sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťovala jako újmu vlastní, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek.

(4) Vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by jím porušila státem uloženou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna.

(5) Policista je povinen osobu předem poučit o možnosti odepřít vysvětlení podle odstavců 3 a 4.

(6) Kdo se dostaví na výzvu, má nárok na náhradu nutných výdajů a na náhradu ušlého výdělku (dále jen „náhrada“). Náhradu poskytuje policie. Nárok na náhradu nemá ten, kdo se dostavil jen ve vlastním zájmu nebo pro své protiprávní jednání.

(7) Nárok na náhradu podle odstavce 6 zaniká, jestliže jej osoba neuplatní do sedmi dnů ode dne, kdy se na výzvu podle odstavce 1 dostavila; o tom musí být osoba poučena.

(8) Nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě podle odstavce 1, může být předvedena k sepsání protokolu o podání vysvětlení.

(9) Protokol o podání vysvětlení musí být s osobou sepsán bez zbytečného odkladu po jejím předvedení; po jeho sepsání policista osobu propustí.

(10) O předvedení sepíše policista úřední záznam.

§ 13
Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

(1) Prokázání totožnosti znamená zjištění jména, data narození a bydliště osoby. Důvod ke zjišťování totožnosti určuje míru spolehlivosti, s níž se zjištění provádí.

(2) Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu

a) přistiženou při spáchání přestupku,

b) od které je požadováno vysvětlení podle § 12 odst. 1,

c) která odpovídá popisu hledané osoby.

Osoba je povinna výzvě vyhovět.

(3) Policista je rovněž oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost na žádost jiné osoby, jestliže tato osoba má na zjištění totožnosti právní zájem.

(4) Byla-li prokázáním totožnosti zjištěna osoba pohřešovaná, vyrozumí policista toho, kdo pohřešování osoby oznámil, popřípadě ji předá příslušnému orgánu nebo zákonnému zástupci.

(5) Odmítne-li osoba uvedená v odstavcích 2 a 3 prokázat svoji totožnost nebo nemůže-li ji prokázat ani po předchozím poskytnutí potřebné součinnosti k prokázání své totožnosti, je policista oprávněn takovou osobu předvést k provedení služebních úkonů za účelem zjištění její totožnosti a řádného objasnění věci. Po zjištění totožnosti policista předvedenou osobu propustí, nebrání-li tomu zákonné důvody.

(6) Policista je rovněž oprávněn předvést osobu přistiženou při spáchání přestupku na dobu nezbytně nutnou k provedení služebních úkonů, nejdéle však na 24 hodin, je-li důvodná obava, že osoba bude v protiprávním jednání pokračovat anebo bude mařit řádné objasnění věci; při vyrozumění o této skutečnosti postupuje policista obdobně podle § 14 odst. 4.

(7) Nemůže-li policista totožnost osoby předvedené podle odstavce 5 zjistit na základě sdělených údajů ani v evidencích obyvatel, je oprávněn vyzvat tuto osobu, aby strpěla provedení nezbytných služebních úkonů, jako je snímání daktyloskopických otisků, pořizování obrazových záznamů, zevní měření těla a zjišťování zvláštních tělesných znamení; měření těla a zjišťování zvláštních tělesných znamení provádí osoba stejného pohlaví nebo lékař.

(8) Nezjistí-li policista totožnost osoby do 24 hodin od předvedení, je povinen osobu propustit.

(9) O předvedení a provedených služebních úkonech sepíše policista úřední záznam.

§ 14
Zajištění

(1) Policista je oprávněn zajistit osobu, která

a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život nebo zdraví jiných osob nebo majetek;

b) se pokusila o útěk při předvedení podle § 12 odst. 8 a § 13 odst. 5;

c) na policejním útvaru slovně uráží jinou osobu nebo policistu anebo úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo policejní majetek.

(2) Pominou-li důvody zajištění, je policista povinen osobu ihned propustit.

(3) Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

(4) Po zajištění je policista povinen na žádost osoby zajištěné vyrozumět o této skutečnosti některou z osob uvedených v § 12 odst. 3, popřípadě jinou jím určenou osobu. Jedná-li se o osobu mladší 18 let, je policista povinen ihned vyrozumět zákonného zástupce této osoby. Jde-li o vojáka, je policista povinen vyrozumět nejbližší posádkovou správu nebo vojenský útvar.

(5) O zajištění sepíše policista úřední záznam.

§ 15
Zajištění z důvodu ukončení pobytu nebo vyhoštění

(1) Dopustila-li se osoba takového jednání, pro které může být její pobyt na území České a Slovenské Federativní Republiky ukončen nebo pro které může být vyhoštěna,[6]) je policista oprávněn zajistit ji na dobu nezbytně nutnou za účelem předání příslušnému orgánu, který o ukončení pobytu nebo vyhoštění rozhoduje.

(2) Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody; nepředá-li policista osobu ve stanovené lhůtě tomuto orgánu, je povinen ji propustit.

§ 16
Oprávnění k omezení pohybu agresivních osob

(1) Osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo policistu nebo poškozuje cizí majetek nebo se pokusí o útěk, může být omezena možnost volného pohybu připoutáním k vhodnému předmětu.

(2) Omezení volného pohybu může trvat nejdéle do doby, než osoba od jednání upustí nebo než bude umístěna v policejní cele, nejdéle však 2 hodiny.

§ 17
Oprávnění odebrat zbraň

(1) Policista je oprávněn přesvědčit se, zda předváděná nebo zajištěná osoba nemá u sebe zbraň, kterou by mohla ohrozit svůj život nebo zdraví anebo život a zdraví jiných osob, a odebrat ji.

(2) Zbraní podle odstavce 1 se rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznější.[7])

(3) Odebranou zbraň podle odstavce 1 je policista povinen vrátit proti podpisu při propuštění předvedené nebo zajištěné osoby. To neplatí, brání-li vrácení zbraně zákonné důvody. O odebrání zbraně vystaví policista osobě, které byla odebrána, potvrzení.

§ 18
Oprávnění k prohlídce dopravních prostředků

(1) Při pronásledování pachatelů některého ze zvlášť závažných úmyslných trestných činů[8]) anebo jiných úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, a při pátrání po těchto pachatelích a věcech pocházejících anebo souvisejících s uvedenými trestnými činy, je policista oprávněn prohlížet dopravní prostředky, zda se v nich tito pachatelé anebo věci nenacházejí.

(2) Při pátrání po hledaných osobách, zbraních, střelivu, výbušninách, omamných prostředcích nebo odcizených věcech, jsou policisté oprávněni přesvědčit se, zda se hledaná osoba nebo věc nenachází v dopravních prostředcích, je-li důvodné podezření, že tomu tak je.

§ 19
Oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob

(1) Při zajišťování bezpečnosti chráněných osob, kterým je podle zvláštních předpisů a mezinárodních dohod poskytována osobní ochrana, je policista zařazený ve službě ochrany ústavních činitelů oprávněn provést prohlídku osob, zavazadel, věcí, dopravních prostředků nacházejících se v prostoru, ze kterého by bylo možno ohrozit bezpečnost chráněné osoby.

(2) Prohlídku osob je policista oprávněn provést pouze tehdy, jestliže tyto osoby na jeho výzvu uvedený prostor ihned neopustí nebo hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) K prohlídce objektů musí mít policista svolení vlastníka nebo uživatele. Bez uvedeného svolení je policista oprávněn vykonat prohlídku jen tehdy, je-li důvodné podezření, že z objektu by měl být proveden útok na bezpečnost chráněné osoby.

(4) Prohlídka objektu, zavazadel, věcí a dopravních prostředků nesmí sledovat jiný zájem než zajištění bezpečnosti chráněné osoby.

§ 20
Oprávnění zakázat vstup na určená místa

Jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení plnění úkolů uvedených v tomto zákoně, je policista oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa nebo se na nich nezdržoval. Každý je povinen příkazu policisty uposlechnout.

§ 21
Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

(1) Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je policista oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen „byt“), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem potřebné služební zákroky, služební úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

(2) Oprávnění uvedená v odstavci 1 má policista též v případě, vznikne-li důvodné podezření, že se v bytě nachází mrtvola.

(3) Při provádění služebních zákroků, služebních úkonů nebo jiných opatření podle odstavců 1 a 2 je policista povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(4) Po provedení služebního zákroku, služebního úkonu nebo jiného opatření podle odstavce 1 je policista povinen neprodleně vyrozumět uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

(5) O otevření bytu a provedených opatřeních sepíše policista úřední záznam.

§ 22
Oprávnění při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a při jeho řízení

(1) Při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a při jeho řízení stanoví oprávnění policisty zvláštní předpis.[9])

(2) Každý je povinen uposlechnout pokynů policisty vydaných při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a při jeho řízení.

§ 23
Oprávnění k používání výbušnin a výbušných předmětů

Policista je oprávněn v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti osob a ochrany majetku, zejména při likvidaci nástražných výbušných systémů, při likvidaci nálezu munice, používat výbušniny a výbušné předměty.

Oprávnění při objasňování přestupků

§ 24

(1) Policista je při objasňování přestupků oprávněn vyžadovat

a) opis rejstříku trestů v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu;

b) lékařské vyšetření včetně odběru krve a moče ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky;[10])

c) jiná odborná vyjádření;

dále je policista oprávněn provádět ohledání místa přestupku, ohledání věci mající vztah ke spáchanému přestupku a v souvislosti s tím zjišťovat a zajišťovat stopy.

(2) Úkonům uvedeným v odstavci 1 písm. b) je osoba povinna se podrobit, jen není-li to spojeno s nebezpečím pro její zdraví.

(3) Odběr krve musí být proveden, požádá-li o to osoba podezřelá z přestupku.

§ 25

(1) Policista je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání věci tuto věc odejmout, jestliže lze mít důvodně za to, že v řízení o přestupku může být vysloveno její propadnutí[11]) nebo může být zabrána.[12])

(2) Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

(3) O odnětí věci sepíše policista úřední záznam a osobě, jíž byla věc odňata, vystaví potvrzení o odnětí věci; odňatou věc policista předá orgánu, který o přestupku rozhoduje.

ODDÍL TŘETÍ
POLICEJNÍ CELY

§ 26

(1) Policista je oprávněn osobu zajištěnou podle § 14 a 15 umístit do policejní cely (dále jen „cela“) zřízené pro tento účel u policejního útvaru.

(2) Policista je dále oprávněn umístit do cely i osobu, která

a) byla zadržena;[13])

b) byla zatčena;[14])

c) má být dodána do výkonu trestu odnětí svobody;[15])

d) byla policistou převzata k provedení procesních úkonů z vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody.

§ 27

(1) Před umístěním osoby do cely odebere policista této osobě věci, kterými by mohla ohrozit zdraví nebo život vlastní nebo jiné osoby. Pro odebrání zdravotních pomůcek, jejichž odnětí způsobuje psychickou nebo fyzickou újmu, musí být zvláštní důvod.

(2) Policista sepíše seznam odebraných věcí, který podepíše spolu s osobou umísťovanou do cely. Při propuštění osoby z cely jí odebrané věci vrátí proti podpisu.

§ 28

(1) Do cely se vždy umísťují odděleně osoby

a) různého pohlaví;

b) mladší 18 let a dospělé;

c) zadržené[13]) nebo zatčené,[14]) u nichž lze předpokládat, že proti nim bude vedeno společné trestní řízení nebo jejich trestní věci spolu souvisejí;

d) které se chovají agresivně.

(2) Osobu, která je zjevně pod vlivem alkoholických nápojů, léků nebo jiných návykových látek, lze umístit do cely jen tehdy, pokud lékař po provedeném vyšetření neshledá důvody pro její umístění na protialkoholní záchytné stanici nebo ve zdravotnickém zařízení anebo pokud po provedeném ošetření již nebude důvod pro její přijetí do protialkoholní záchytné stanice nebo zdravotnického zařízení.[16])

(3) Zjistí-li policista, že osoba, která má být umístěna v cele, je zraněna nebo upozorní-li tato osoba na svou závažnější chorobu anebo je důvodné podezření, že tato osoba takovou chorobou trpí, zajistí její lékařské ošetření a vyžádá vyjádření lékaře, zda osoba může být umístěna v cele.

§ 29

(1) Cela musí být hygienicky nezávadná a musí odpovídat účelu podle § 26.

(2) V cele nesmějí být předměty, které by mohly být zneužity k ohrožení života a zdraví umístěné osoby nebo policisty.

§ 30

Nemá-li osoba dostatečný oděv nebo má-li oděv hygienicky závadný, zapůjčí jí oděv policejní útvar, u kterého je cela zřízena.

§ 31

Strava se osobě poskytuje zpravidla každých 6 hodin od omezení osobní svobody.

§ 32

(1) Jestliže osoba umístěná v cele onemocní, ublíží si na zdraví, či se pokusí o sebevraždu, policista, který vykonává ostrahu cely, učiní potřebná opatření směřující k ochraně jejího života a zdraví, zejména jí poskytne první pomoc a přivolá lékaře, od něhož vyžádá stanovisko k dalšímu setrvání osoby v cele nebo o jejím umístění ve zdravotnickém zařízení.

(2) O případech uvedených v odstavci 1, jakož i v případě úmrtí osoby umístěné v cele, policista bezodkladně vyrozumí svého nadřízeného; ten neprodleně vyrozumí příslušného prokurátora. V

případě úmrtí je policie povinna oznámit tuto skutečnost též osobám blízkým zemřelému uvedených v § 12 odst. 3, pokud jsou známy.

ODDÍL ČTVRTÝ
OPRÁVNĚNÍ K POUŽÍVÁNÍ OPERATIVNĚ PÁTRACÍCH PROSTŘEDKŮ A OPERATIVNÍ TECHNIKY

§ 33

(1) Při odhalování úmyslných trestných činů a při zjišťování jejich pachatelů je služba kriminální policie a služba ochrany ekonomických zájmů oprávněna používat operativně pátrací prostředky.

(2) Při odhalování zvlášť závažných úmyslných trestných činů[8]) anebo jiných úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, a při zjišťování jejich pachatelů, je služba kriminální policie a služba ochrany ekonomických zájmů oprávněna používat operativní techniku.

§ 34
Operativně pátrací prostředky

(1) Operativně pátracími prostředky se pro účely tohoto zákona rozumí sledování osob a věcí, využívání osob jednajících ve prospěch služby kriminální policie nebo služby ochrany ekonomických zájmů, používání krycích dokladů a používání nástrahové a zabezpečovací techniky.

(2) Krycím dokladem nesmí být

a) průkaz poslance zákonodárného sboru;

b) služební průkaz soudce;

c) služební průkaz prokurátora;

d) diplomatický pas.

(3) Krycí doklad vydává ministerstvo na základě rozhodnutí ministra.

§ 35
Operativní technika

Operativní technikou se pro účely tohoto zákona rozumí zejména elektrotechnické, radiotechnické, fototechnické, optické, mechanické a jiné technické prostředky a zařízení anebo jejich soubory používané utajovaným způsobem při

a) odposlechu a záznamu telekomunikačního nebo radiokomunikačního provozu;

b) pořizování obrazových, zvukových nebo jiných záznamů v případě, že jsou užívány způsobem, kterým je zasahováno do ústavních práv občana.

§ 36
Zvláštní podmínky pro používání operativní techniky

(1) Operativní techniku lze používat jen v případech, kdy odhalování trestných činů uvedených v § 33 je jiným způsobem neúčinné anebo podstatně ztížené, a to pouze na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na šest měsíců.

(2) Operativní techniku lze používat jen na základě povolení. Žádost o povolení musí obsahovat

a) druh operativní techniky, která má být použita, místo jejího použití, navrhovanou dobu trvání jejího použití, údaje o osobě, ke které má být pátrání pomocí této techniky použito; pokud má být použit odposlech či zvukový záznam z telefonní stanice, pak také její číslo,

b) informaci o předchozím neúčinném nebo podstatně ztíženém odhalování a dokumentování činnosti, pro niž je použití operativní techniky vyžadováno,

c) informaci o jakémkoliv předchozím požadavku na použití operativní techniky ve vztahu k osobě uvedené pod písmenem a), včetně data, kdy bylo a kým o takovém použití rozhodnuto,

d) důvody k použití operativní techniky.

(3) O povolení použití operativní techniky rozhoduje ministr.

(4) Ve zcela výjimečných případech, jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu ministra nelze předem dosáhnout, lze používat operativní techniku i bez tohoto předchozího souhlasu. Služba kriminální policie nebo služba ochrany ekonomických zájmů je však povinna neprodleně si jej dodatečně vyžádat; pokud dodatečný souhlas neobdrží do 24 hodin od počátku používání operativní techniky, je povinna používání těchto prostředků bezodkladně ukončit a záznam zničit.

(5) Záznamy pořízené použitím operativní techniky je nutno při neprokázání předpokládané činnosti předepsaným způsobem zničit.

(6) Kontrolu použití operativní techniky vykonává Česká národní rada, která k tomu účelu zřizuje kontrolní orgán. Kontrolní orgán se skládá z pěti poslanců příslušného výboru České národní rady.

(7) Ministr předkládá kontrolnímu orgánu nejméně dvakrát ročně a dále na jeho žádost veškeré požadované informace o použití operativní techniky.

(8) Členové kontrolního orgánu jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících předmět státního tajemství, o kterých se dověděli v souvislosti s výkonem této funkce. Tímto ustanovením nejsou dotčeny předpisy o ochraně státního tajemství.[17])

(9) Před použitím operativní techniky vůči ústavnímu činiteli je ministr povinen tuto skutečnost oznámit kontrolnímu orgánu.

§ 37

(1) Používání operativně pátracích prostředků a operativní techniky nesmí sledovat jiný zájem než získání informací důležitých k odhalení a objasnění trestných činů uvedených v § 33; práva a svobody osob lze omezit jen v míře nezbytně nutné.

(2) Služba kriminální policie a služba ochrany ekonomických zájmů je povinna zabezpečit ochranu operativně pátracích prostředků a operativní techniky, jakož i výsledků získaných touto činností, před vyzrazením a zneužitím.

ODDÍL PÁTÝ
POUŽITÍ DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ A ZBRANĚ POLICISTOU

§ 38
Donucovací prostředky

(1) Donucovacími prostředky jsou

a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany;

b) slzotvorné prostředky;

c) obušek;

d) pouta;

e) služební pes;

f) vytlačování koňmi;

g) technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla;

h) zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla;

i) vodní stříkač;

j) zásahová výbuška;

k) úder střelnou zbraní;

l) hrozba střelnou zbraní;

m) varovný výstřel.

(2) Donucovací prostředky je policista oprávněn použít v zájmu ochrany bezpečnosti osob, své vlastní a majetku a ochrany veřejného pořádku, proti osobě, která je ohrožuje.

(3) Před použitím donucovacích prostředků je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. To neplatí v případě ustanovení odstavce 1 písm. g). Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a služební zákrok nesnese odkladu.

(4) O tom, který z donucovacích prostředků použije, rozhoduje policista podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zákrokem; přitom použije takového donucovacího prostředku, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání.

(5) Policista je povinen dbát, aby použitím donucovacího prostředku nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

§ 39
Použití zbraně

(1) Policista je oprávněn použít zbraň,

a) aby v případě nutné obrany nebo při pomoci v nutné obraně odvrátil přímo hrozící nebo trvající útok vedený proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby;

b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt;

c) nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku;

d) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet;

e) aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku;

f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život a zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle zvláštního předpisu[9]) nezastaví;

g) když osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozby střelnou zbraní nebo donucovací prostředek varovný výstřel, neuposlechne pokynů policisty směřujících k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby;

h) když je třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.

(2) Zbraní se podle odstavce 1 rozumí zbraň střelná, bodná a sečná.

(3) Použití zbraně policistou v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) je přípustné pouze tehdy, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.

(4) Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a služební zákrok nesnese odkladu.

(5) Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život jiných osob, a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

§ 40
Povinnosti policisty po použití donucovacích prostředků a zbraně

(1) Jestliže policista zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby, je povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření.

(2) Po každém použití zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí policista ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit všechny neodkladné úkony, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně.

(3) Každý služební zákrok, při kterém bylo použito donucovacích prostředků a zbraně, je policista povinen bezodkladně hlásit svému nadřízenému.

§ 41
Zvláštní omezení

Při služebním zákroku proti těhotné ženě, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou a osobě mladší 15 let nesmí policista použít úderů a kopů sebeobrany, slzotvorných prostředků, zásahové výbušky, obušku, pout, služebního psa, úderu zbraní, hrozby zbraní, varovného výstřelu a zbraně, vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje životy a zdraví policisty nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

§ 42
Služební zákroky pod jednotným velením

(1) Zakročují-li policisté pod jednotným velením, rozhoduje o použití donucovacích prostředků a zbraně za podmínek uvedených v tomto zákoně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacích prostředků a zbraně může na místě zákroku rozhodnout též nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení až do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacích prostředků a zbraně musí být zadokumentováno na zvukovém nebo písemném záznamu.

(2) Na velitele zakročující jednotky, který rozhodl o použití donucovacích prostředků a zbraně podle odstavce 1, přecházejí povinnosti, které mají jinak po použití těchto prostředků nebo zbraně policisté.

HLAVA ČTVRTÁ
VZTAHY POLICIE KE STÁTNÍM ORGÁNŮM, ORGÁNŮM OBCÍ, PRÁVNICKÝM A FYZICKÝM OSOBÁM

§ 43

Každý má právo obrátit se na policistu a policejní útvary se žádostí o pomoc. Policista a policejní útvary jsou povinni v rozsahu své působnosti tuto pomoc poskytnout.

§ 44

Policejní útvary poskytnou ochranu osobám pověřeným výkonem rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu anebo orgánu obce, nemohou-li tyto osoby z důvodu ohrožení života nebo zdraví výkon rozhodnutí provést a požádají-li o poskytnutí této ochrany.

§ 45

(1) Policejní útvary a orgány obce si navzájem poskytují informace nezbytné pro plnění úkolů pro zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

(2) Vláda České republiky stanoví nařízením podrobnější úpravu vztahů policie k orgánům obcí a obecní policii.

§ 46

(1) Služební zákroky směřující k rozpuštění shromáždění provádějí policejní útvary na základě rozhodnutí příslušného orgánu; bez tohoto rozhodnutí mohou provést služební zákrok, pokud tak stanoví zvláštní zákon.[18])

(2) Jestliže byl služební zákrok proveden bez rozhodnutí příslušného orgánu, je policejní útvar povinen neprodleně vyrozumět tento orgán o provedeném služebním zákroku.

§ 47

(1) Policejní útvary jsou oprávněny při plnění úkolů požadovat od státních orgánů, orgánů obcí, právnických a fyzických osob pomoc při plnění svých úkolů, zejména potřebné podklady a informace. Ustanovení § 12 odst. 3 až 5 platí přiměřeně.

(2) Orgány a osoby uvedené v odstavci 1 jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout, pokud jim v tom nebrání plnění nebo dodržování povinností podle jiných obecně závazných právních předpisů.

(3) Policejní útvary upozorňují orgány a osoby uvedené v odstavci 1 na skutečnosti, které se dotýkají jejich činnosti a mohou vést k ohrožení nebo porušení veřejného pořádku anebo ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku.

§ 48

Policista je oprávněn v případě nebezpečí bezprostředního ohrožení života a zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc. Kdo byl o tuto pomoc požádán, je povinen ji poskytnout; nemusí tak učinit, jestliže by tím vystavil vážnému ohrožení sebe nebo osoby uvedené v § 12 odst. 3 anebo brání-li tomu jiné závažné okolnosti.

HLAVA PÁTÁ
NÁHRADA ŠKODY

§ 49

(1) Stát odpovídá za škodu osobě, která poskytla pomoc policii nebo policistovi na jeho žádost nebo s jeho vědomím (dále jen „poškozený“). Stát se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobil-li si tuto škodu poškozený úmyslně.

(2) Došlo-li u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady škody podle předpisů o odškodňování pracovních úrazů pracovníků. Vláda České republiky stanoví nařízením, ve kterých případech a v jakém rozsahu

a) náleží poškozenému, vedle nároků podle pracovněprávních předpisů, jednorázové mimořádné odškodnění;

b) se zvyšuje jednorázové odškodnění náležející podle pracovněprávních předpisů pozůstalým po poškozeném a kdy lze takové odškodnění přiznat osobám, které byly na poškozeného odkázány výživou.

(3) Stát odpovídá i za škodu na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím této pomoci. Přitom se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; není-li to možné nebo účelné, hradí se v penězích. Poškozenému může být přiznána i úhrada nákladů spojených s pořízením nové věci náhradou za věc poškozenou.

(4) Stát odpovídá i za škodu, kterou osoba způsobila v souvislosti s pomocí poskytnutou policii nebo policistovi.

(5) Stát odpovídá i za škody způsobené policií nebo policistou v souvislosti s plněním jejich úkolů stanovených tímto zákonem; to neplatí, pokud se jedná o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený služební zákrok vyvolala.

(6) Náhradu škody poskytuje v zastoupení státu ministerstvo.

HLAVA ŠESTÁ
USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Ustanovení společná

§ 50

Početní stavy policie určuje vláda České republiky.

§ 51

Ministr může povolat policisty k plnění úkolů v ministerstvu.

§ 52
Povinnost mlčenlivosti

(1) Policista je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů policie nebo v souvislosti s nimi, a které v zájmu zabezpečení úkolů policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení služebního poměru policisty.

(2) Každý, koho policejní útvary nebo policisté požádají o poskytnutí pomoci, je povinen, byl-li řádně poučen, zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti s požadovanou nebo poskytnutou pomocí dověděl.

(3) Povinnosti mlčenlivosti je oprávněn zprostit policistu nebo osobu uvedenou v odstavci 2 ministr nebo jím pověřená osoba.

§ 53

(1) Vyžaduje-li povaha úkolu Policejního sboru Slovenské republiky, aby byl plněn na území České republiky, má policista Policejního sboru Slovenské republiky při jeho plnění práva a povinnosti podle tohoto zákona.

(2) O plnění úkolu podle odstavce 1 policista Policejního sboru Slovenské republiky informuje předem příslušný policejní útvar. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, učiní tak dodatečně.

§ 54

Způsob vnějšího označení a odznaky policie upraví ministerstvo obecně závazným právním předpisem.

Ustanovení přechodná

§ 55

Pokud se v obecně závazných právních předpisech hovoří o Sboru národní bezpečnosti, útvarech Sboru národní bezpečnosti a příslušnících Sboru národní bezpečnosti, dále o Veřejné bezpečnosti, útvarech Veřejné bezpečnosti a příslušnících Veřejné bezpečnosti, rozumí se tím, pokud jde o útvary a příslušníky podřízené ministerstvu, policie a policisté.

§ 56

(1) Příslušníci Sboru národní bezpečnosti zařazení v ministerstvu, v útvarech Sboru národní bezpečnosti a v útvarech Veřejné bezpečnosti podřízených ministerstvu se dnem účinnosti tohoto zákona stávají policisty.

(2) Služební poměr policistů se řídí zvláštním zákonem.[5])

(3) Policisté podléhají pravomoci vojenských soudů a ustanovením o trestných činech vojenských.

§ 57

Práva a povinnosti vyplývající ze služebního poměru a jiných vztahů příslušníků Sboru národní bezpečnosti v České republice, které nezanikly do dne účinnosti tohoto zákona, přecházejí na ministerstvo.

§ 58

Jestliže jsou do služebního poměru k policii přijati příslušníci ozbrojených bezpečnostních sborů České a Slovenské Federativní Republiky nebo ozbrojeného bezpečnostního sboru Slovenské republiky, započítává se jim délka služby v těchto sborech a nároky s tím související, jako kdyby tuto službu konali v policii.

Ustanovení závěrečná

§ 59
Ustanovení zrušovací

Zrušuje se ustanovení § 12 odst. 4 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§ 60
Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Burešová v. r.

Pithart v. r.

1) Např. § 58 zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

2) § 52 písm. b) zákona ČNR č. 200/1990 Sb.

3) Např. zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů, zákon č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech.

4) Např. zákon ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).

5) Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů.

6) Zákon č. 68/1965 Sb., o pobytu cizinců na území ČSSR.

7) § 89 trestního zákona.

8) § 41 odst. 2 trestního zákona.

9) Vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu), ve znění vyhlášky č. 24/1990 Sb.

10) § 6 zákona ČNR č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

11) § 15 zákona ČNR č. 200/1990 Sb.

12) § 18 zákona ČNR č. 200/1990 Sb.

13) § 75 a 76 trestního řádu.

14) § 69 trestního řádu.

15) § 321 odst. 3 trestního řádu.

16) § 8 zákona ČNR č. 37/1989 Sb. a § 2 vyhlášky ministerstva zdravotnictví a sociálních věcí ČSR č. 187/1989 Sb., kterou se provádí zákon o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

17) Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů.

18) Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.